

delajo, kupujejo živino, plačujejo dolgove, pijejo čaj (brez žganja), jedo že meso in nosijo denar še v pošilnicah. Zanimanje za javne stvari je mnogo večje, mnogo več se bere, ustanavljajo se knjižnice in čitalnice, grade ljudski domovi z gostilnami brez alkoholnih pijač. Po vaseh in družinah je mir, število požarov se je za polovico in še več zmanjšalo. Zmanjšalo se je tudi število pobojev, samomorov in poblastelosti. Ljudje imenujejo to „čudež vseh čudežev.“ A zlasti veselo so žene, da so se jim uresničile „svete sanje.“

Zdi se, da ostane prepoved tudi po vojski. Ko se je uveljavilo povpraševanje o tem, je bilo tričetrt odgovorov za to. Zlasti kmečko ljudstvo je odločno za prepoved. Največ težav delajo le veliki žganjarji in pivovarnarji. Seveda je v Rusiji prepoved alkohola že našla ugodna tla. Že pred vojsko se je začelo protialkoholno gibanje, ki je dobilo ob tajinstvenem razpoloženju ruskega ljudstva značaj nekake verske družbe. Zadnja leta se je ustanovilo na tisoče takih „bratovstev“, t. j. abstinencijskih društev, ki jih vodijo „bratje.“ Vlada se je iz finančnih oziror upirala, a ob mobilizaciji je car sam vsako prodajanje alkoholnih pijač s strogimi kaznimi prepovedal.

Reinitizer sklepa: Te izkušnje dokazujejo, da trditve o ugodnih posledicah abstinence niso prazne sanje. Dokazujejo, da splošna prepoved alkohola ni nemogoča, le da ji mora poprej razširjeno in krepko gibanje tla pripraviti. Dokazujejo pa tudi, da bo alkoholizma oproščena Rusija za osrednji silni velika nevarnost, zakaj iz treznosti bo izšel nov rod, bolj zdrav, še krepkejši in številnejši. Če naj osrednji silni v bodočnosti vzdržita, ne smeta zaostati za Rusijo, a temveč morata nastopiti tudi tu, v boju zoper alkoholizem, kot prvi nosilki kulture!

Rusko bojišče.

Dogodki na ruskem bojišču.

V Bukovini.

Dne 21. junija so Rusi prodrli do mesta Gurahumora, ki leži 85 km južno od Černovic. Naši so ruske napade pri tem mestu odbili. V dolini reke Cernoš, ki na zahodu meji Galicijo in Bukovino, so Rusi dne 22. junija zasedli mesto Kutj (60 km jugozahodno od Černovic). Naslednji dan, dne 23. junija, so bili vrženi zopet nazaj. Pri mestu Kimpolung in Jakobeny v zahodnem kotu južne Bukovine so se 23. in 24. junija vršili boji, po katerih so se naše čete v Bukovini umaknile na vzhodni del bukovinskih Karpatov. Dne 25. junija so naši severno od Kutjja odbili ruske napade. Sovražnik, ki je napadal z veliko silo, je imel težke izgube.

V Galiciji.

Ob Strypi se vrše hudi boji edino le pri kraju Visniovčica (severno od Bučaca). Dne 21. junija so naši odbili velik sovražni naval. Naš zatvorni ogenj je prizadljal Rusom ogromne izgube. Odslej pa so na gališki fronti samo artilerijski boji in manjši spopadi patrolj.

V Voliniji.

Naše in zavezniške čete so v Voliniji v ofenzivi ki je mestoma dokaj uspešna. Dne 20. junija smo kljub luti sovražni obrambi severozahodno od Lucka pridobili na prostoru in smo vjeli nad 1000 Rusov. Dne 21. junija smo prodirali na črti Lokač, Kiselin, Sokul. Ruse smo vrgli na obeh straneh reke Turie čez črto Svintulj—Gorohov. Ruska prodiranja proti Brodyju in Lvovu je ustavljeno. Dne 22. in 23. junija je sovražnik pri kraju Radzivilov severovzhodno od Brodyja zopet silno napadal, a je bil odbit. Pred Luckom smo potisnili Ruse pri Gorohovu in Lokačih zopet več kilometrov nazaj. Ob reki Lipa, ki se južno od Lucka izliva v reko Styr, so naši pri kraju Halatyn Gornji dne 24. junija iztrgali Rusom važne višinske postojanke. Tudi pri kraju Toročin (zahodno od Lucka) so naši tega dne vdrlji v ruske postojanke. Dne 25. junija so naše in zavezniške čete zahodno od Sokula (ob Styru severno od Lucka) z naskokom zavzele 3 km široko rusko postojanko. Od 16. do 26. junija je bilo v Voliniji vjetih blizu 12.000 Rusov.

Ruska ofenziva zlomljena.

Z velikansko silo so Rusi dne 4. junija pod poveljstvom generala Brusilova pričeli z ofenzivo proti naši fronti. Naši so se morali prvi hip umakniti pred ogromni ruski premoči. Rusov stoji na fronti od Rumunije do Pripjet-močvirja okrog 2.000.000 mož z novo in močno artilerijo, naših pa je baje samo 700.000 do 800.000 mož. A že pretekli teden se je ruska ofenziva v Voliniji ustavila, v središču (ob Strypi) pa Rusi itak niso mogli nikamor naprej. Iz novejših poročil pa je razvidno, da je ruska ofenziva tudi v Bukovini ustavljena. Črnogledi ljudje so že videli Ruse korakati po sedmograških in ogrskih žitnih poljanah,

videli že nad Lvovom in Przemyslom zopet plapolati ruske zastave, a ne eno in ne drugo se ni obistinilo. Mi smo z božjo pomočjo sovražno ofenzivo zlomili in v Voliniji pridobivamo izgubljene postojanke zopet nazaj. Rusi imajo ogromne izgube. Nepristranski vojni poročevalci pišejo, da so Rusi od 4. do 25. junija izgubili na mrtvih, vjetih in ranjenih 3 000 000 do 3 500 000 mož. Samo armada skupina Kolodin, ki stoji v Voliniji, je izgubila 70.000 mož, med temi 1500 višjih častnikov.

Rusi o naših izgubah.

Rusi izdajajo obsirna poročila o vojnih dogodkih na naši severnoizhodni fronti. Iz teh poročil je razvidno, da je ruska ofenziva res zlomljena in da se Rusi v Voliniji umikajo nazaj proti vzhodu, a v sredini (ob Strypi) ne morejo nikamor naprej, edino v Bukovini so prodrli do blizu sedmograške meje. Rusko uradno poročilo z dne 21. junija trdi, da znaša plen Brusilove armade v času od 4. do 17. junija: 3350 častnikov, 169.134 mož, 198 topov, 150 strojnih pušk, 189 metacev min, 119 artilerijskih municijskih vozov, 35 žarometov in številno vojno gradivo. Danski in nizozemski listi pišejo, da so ruska poročila o naših izgubah prefirana.

Artilerija in utrube.

Ruska ofenziva je znova dokazala: utrube so izgubile svojo vrednost. Še malo tednov pred rusko ofenzivo so od raznih strani opozarjali na izredno močno našo fronto ob Strypi in v Voliniji ter zlasti naglašali, da je naša besarabska fronta nepremagljiva. Nanovo organizirana in pomnožena ruska artilerija je pa te močne postojanke porušila in izrvanala, ravno tako kakor svoj čas naša artilerija rusko fronto ob Dunajcu in se le pred par tedni laški obrambni zid. V boju z močno in številno artilerijo ne odločajo utrube, marveč edino le krepka premoč in tehnična popolnost tega orožja samega. To nam vodi do bodočnosti.

General Brusilov.

Ruski armadi, ki stoji od Besarabije do Pripjet-močvirja, poveljuje, kakor smo že poročali, ruski general Brusilov. Prvič je ime generala Brusilova postalo znano v času rusko-japonske vojske. V tej vojni se je tako izkazal, da je postal važen sodelavec pri preuredbi ruske armade in vojaški upravitelj v Podoliji. Po prvi bitki pri Lvovu leta 1914 je veliki knez Nikolaj Nikolajevič sporočil v Petrograd, da sta armadi generalov Ruskega in Brusilova vdrlji v Galicijo. Tudi tekom nadaljne vojne je imel Brusilov težke naloge. Bil je skoro vedno poražen, a se je znal vedno rešiti. Tako ga je pri drugi bitki pri Lvovu v okrožju Grodna porazil generalni polkovnik pl. Borojevič. Le vsled dogodkov pri Rava-Ruski in pri Javorovu ni smel Borojevič nadaljevati postopanja in to je Brusilova rešilo. V oktobru 1914 je stala armada Brusilova v okrožju Chyrova in tam jo je porazil general Böhm-Ermolli, a vsled umikanja Nemcev pri Varšavi in Ivangorodu je bilo treba avstrijsko fronto umakniti in zopet je bila armada Brusilova rešena. V decembru 1914 se je armada Brusilov borila v Karpatih. Po bitki pri Limanovu se je morala ruska fronta umakniti in Borojevič je zasledoval Brusilova čez črto Jaslo—Krosno. Divizija podmaršala Krautvalda je stala že blizu Przemysla in je ogrožala tu zadnje zveze armade Brusilov, toda Brusilov je dobil pravočasno ojačenja in avstrijske čete so se mu umaknile na Karpatih. V januarju 1915 sta generala Radko Dimitrijevič in Brusilov začela boj za Karpatih. Brusilov se je vojskoval na črti od prelaza Užok do prelaza Lupkov. Usoda njegove armade je bila odločena v bitki pri Gorlicah. Poročajo, da je Brusilov srednje velikosti in nekoliko okoren, da ima dolgo in sivo brado in strog pogled.

Italijansko bojišče.

Na italijanski fronti ni posebno velikih bojev. Italijani so napadali na Doberdobski gorski planoti, pri Mrzlem Vrhu, na koroški fronti in na tirolsko-lasški črti od koroške meje do Adiče. Mi smo povsod obdržali svoje stare postojanke, samo na naši novi bojni črti na italijanskih tleh med rekama Brento in Adičo smo zadnje dni svoje naprejšinske postojanke pomaknili nekoliko nazaj, tako da je sedaj naša tamošnja fronta izravnana in smo tako dobro varovani pred italijanskimi napadi. Ker se je na ta način naša fronta mnogo skrajšala, je naše stališče mnogo bolj ugodno kot poprej. Kadorna baje pripravila novo ofenzivo proti delom koroške in naše tirolske fronte. Naši so blizu švicarske meje prekoračili obmejne grebene in so v gorovju Ortler zasedli več italijanskih postojank. Naše zračno brodoge in podmorski čolni so se proslavili zopet z novimi drznimi

čini. Novo italijansko ministrstvo, ki šteje 19 mož, ne živi v Italiji prevelikega ugleda, ker je za nadaljevanje vojske, dočim je ljudstvo za to, da bi se nehalo z vojsko, ki ne bo prinesla Italiji nobene pridobitve, pač pa zahteva ogromnih žrtev.

V zraku in na morju.

Dne 22. junija je napadel oddelek naših zračnih ladij italijanske postojanke pri Tržiču, drug oddelek je pa napadel Benetke in metal bombe na utrubi Nikolo in Alberoni z vidnim vspehom. Nastalo je več razstrelb in požarov. Dne 23. junija proti večeru je priplulo velikansko italijansko letalo nad Trst in metalo bombe na mesto, ki pa niso povzročile nobene škode. Med našim zrakoplovcem poročnikom Banfieldom in med italijanskim je prišlo do hudega zračnega dvoboja, v katerem je Italijan podlegel — sovražno letalo je padlo pri Trstu v morje. Dne 24. junija zjutraj je pa napadel oddelek našega zračnega brodoge železniški kolodvor in most v benečanskem mestu Ponte di Piava ter luko pri Gradežu. Omenjeni most je bil porušen, kolodvor in luka pa zelo poškodovan. Naša letala so se vrnila nepoškodovana. Isti dan popoldne je Banfield zopet sestrelil veliko sovražno letalo, ki je 4 km od Gradeža padlo v morje. Dne 24. junija predpoldne je napadel naš podmorski čoln v Otrantski morski ožini italijanski križarki oblike „Principe Umberto“ in „Fourche.“ Obe križarki sta bili potopljeni. Tudi laškega rušilca, ki je zasledoval naš podmorski čoln, je zadela enaka usoda. Naš podmorski čoln se je pa vrnil popolnoma nepoškodovan.

Italijani rušijo Asiago.

Dober cilj za italijansko artilerijo nudi samo-obsebi Asiago, kamor Italijani radi streljajo, da bi porušili še tiste hiše, ki so ohranjene. Te zabave pa jim nihče ne krati. Saj rušijo hiše, katere so pred malo časom služile kot bivališča njihovih rojakov. — Tako je Asiago sedaj kup razvalin. Kolodvor je pogorel, cerkev je sestreljena in vse kar se vidi še s Humbertovega trga, ki je glavni trg v Asiagu, so le še razvaline mesta. Trije zapušeni italijanski železniški vozovi stoje še na tiru in spominjajo, da se je nekoč od tu peljalo v Vičenco. Italijanski letalci prilete pogosto nad mesto in Binkoštno nedeljo zjutraj se je vnel letalski boj, pri katerem so Italijani žal prekmalu pobegnili.

Slovenski domobranci v Italiji.

(Izvirni dopis.)

Posiljamo Vam pozdrave z italijanske zemlje, katero smo si že priborili mi slovenski junaki. Tudi naš oddelek strojnih pušk od domobranskega pešpolka št. 26 se je udeležil boja proti laškemu hinavcu. Naše puške so jim zapele smrtno pesem. Kar se tiče našega pešpolka, se je udeležil med drugim tudi boja na gori Monte Kemp (visoka 2326 m). Tudi oddelek strojnih pušk je bil zraven, ko smo zavzeli goro in zapodili Italijana v beg. Lahi so se spustili v beg, da ni bilo ne sluzka ne duha več o njih. Mi korakamo z veseljem za njim, ker nam je moral prepustiti dosti vojnega gradiva in tudi mnogo živil. Med prodiranjem v laško ozemlje mi je rekel moj prijatelj: „Graber, pojdi sem! Boš videl, kaj je tukaj.“ Grem gledat in res, bila je utrdba, ki so nam jo Lahi prepustili, polna živeža. Bilo je notri ruma, šepha, salam, sira, makaronov in tudi mnogo polentamoke. Avstrijci smo kar segli po moki in tudi naš oddelek strojnih pušk se udeležil tega dela. Kar naenkrat si je skoro vsak vojak v kolčih skuhal malo polente. Tudi fižol si kuhamo. Ravno ko to pišem, kuhamo velik kotel fižola.

Pozdravljamo Vas vsi slovenski fantje od oddelka strojnih pušk št. 1, domobranski pešpolk št. 26: Rudolf Pestemer, desetnik, voditelj strojne puške; Franc Graber, voditelj namestnik; Gregor Ocvirk, četovodja; Stefan Jarh, desetnik; Rud. Lukman, sanitetni vodja; Franc Tabor, Ivan Zagoršek, Andrej Poropat, Franc Plakuta, Franc Turnšek, F. Vehovar, Franc Skaza, Filip Borovnik, Jožef Sustarič, Gregor Hrovač, Franc Petelinšek, Jožef Gomzi, Mihael Jan, Franc Steindeker, Franc Sajovic, Fran Bračič.

Ziva skala ob Soči.

Naš stari znanec J. Drole, doma na Polzeli, piše dne 18. junija svojim starišem:

Naznanjam Vam, da sem hvala Bogu še vedno krepak in zdrav. Danes sem prišel ob štirih od baterije domov, dve noči nisem nič spal. Pri službi božji sem pa že bil ob 6. uri. To mi je prijetno. Kadar sem prost, pa pobitim v svetišče. Dne 15., 16. in 17. junija smo se dobro pokali. Dne 16. je grmelo celo noč. Treskalo je hudo. V takem položaju že dolgo nisem bil, akoravno bom že kmalu dve leti v ognju. Kadar avstrijska artilerija začne pokati, tedaj grmi, da se kar zemlja trese. Ponoči je delovanje artilerije mično slišati in videti, ker je vse v svetlobi. Nebo se žari od streljanja topov. Pa mislim, da ste tudi na Slovensko Štajersko že slišali grmenje topov. Z na-